

TAMÁS KINCSE
Huszonkilenc nap

A meglepetés

Olvad a hó. Este tavaszillatot görget a szél a völgyben. Föld és avarszag, mélyen belélegzem, ahogy a kazánig sétálok s vissza. Nem kell már iszkolni, nem harap az ember fenekébe a hideg. A torkomba viszont beakadt valami, délutántól köhögtet. A tükörben nem látok semmit.

Újra egyedül, Haik elutazott. Takarítom az autót, pakolom a gyerekeket, nekivágunk az útnak mi is. Persze, az egyik kutya ilyenkor lesz beteg. Nemez nem eszik, ami komoly bajra vall, a szeme fényes.

Az útról hívom anyám. Sok újat nem mond, de azt végighallgatom. Főz, állatokat etet, a ricinusolaj hatását várják. Hétfőn visszamegy Csíkba, aztán nagybátyám és unokahúgom, Viola tartják a frontot. Anyám három hete a patikát két alkalmazottra hagyta azzal a figyelmeztetéssel, ha távollétében rosszul mennek a dolgok, nincs választása, fel kell számolnia a céget. Szombaton már készül, nehezen hagyja ott a mamát.

Fél nap pakolok, majdnem öt órát vezetek. Nem esik jól a helyváltogatás, télen csupa aggodalom elhagyni a házat. Télen bármi váratlan történhet, elfagyhatnak a vezetékek, tavasszal aztán vesz fel a víz tölgypadlóstól.

A gyerekek tudják, a kolozsvári mamánál karácsonyi ajándék vár rájuk. Türelmetlenek. Mikor vagyunk már ott, érdeklődnek tízpercenként.

– Elvesszük az ajándékokat, és megyünk Ákoshoz, igaz? – kérdi Milán.

– Előbb vacsorázunk nagymamánál.

– De, máamá, régebb nagymamáéknál laktunk? – kérdi Tünde.

– Nagyon régen, amikor te még nem voltál, csak Milán, néha ott aludtunk, igen. Nem férünk jól.

– Én Ákosnál szeretnék aludni – mondja Tünde.

– Én is! – kiabál Milán.

Besötétedik. Elég a vezetéskből forgalmas utakon, Tordán döntök: inkább végighajtok az autópályán Magyarfenesig, majd onnan kanyarodok vissza. Pihe nek az egyenesben, a lejártnál azonban kilométeres

autósor. Fél óra, amíg egy sávon elengednek a bal-esethelyszín mellett, és irányba kerülünk.

Anyósom az ablakból lesi érkezésünket. Azonnal megjelenik a parkolóban, viszi a gyerekeket, nehogy megfázzanak. Utolsónak érkezem, krumplis kenyérral a hónom alatt, mindig hoznom kell. Zárt ajtót talállok. Anyósom gondosan zárja a bejárati ajtót, nehogy illetéktelen kezek kiemeljenek az előszobából egy hanyagul ledobott táskát. Földszinten laknak, sok ember jár-kei a háromemeletes bérházban.

Milán lelkesen kiabál:

– Mámá, máamá! Élő ajándék!

Két, fehér foltos, barna hörcsögöt ajándékoz anyósom anyyala január ötödikére, papírlapnyi alapterületű akváriumban. Nem hiszek a szemeknek.

Az előszoba átjáró, a szomszéd lakásra nyílik. A konyha balra, végében fürdő, két szoba jobbra, egyik a másiktól nyílik. Ennyi a bérelt egyházi lakás. A bejárati ajtó mellett fehér műanyagszék, ledobom a táskám. Fogas a konyhaajtó hátán, magasan, alig érem. Amíg akasztom a kabátom, rosszkedvűen megjegyzem:

– A hörcsögöket itt tartjuk, ha látogatóba jövünk, a gyerekek játszanak velük?

– Nem, ahogy, vizitek haza – jön a válasz.

– Remek – mondom –, a macska boldog lesz.

– Hát, valami tőlem is kellett, tudod, hogyan van! – szentesíti a dolgot anyósom.

S boldog, hogy milyen aranyosak. A gyerekek meg a hörcsögök. Mutasson paradét, mondja, s bedugja az orchideapálcát, hogy a hörcsög rácsimpaszkodjon.

– Nézzétek, hogy tornászik! De csak az egyik, a másik nem akar – mondja.

Hipnotikus állapotba kerülök a látványtól.

Először arra gondolok, anyósomnak elment a szép esze. Letörlöm a lábam. Előbb nedves lábtörlőn, majd szárazon, ahogy megköveteli. Leülök a konyhában. Szűk, keskeny, hideg. Az asztalnál két személy fér kényelmesen. Gáztűzhely lángja melegít.

Haik érkezik vacsorázni. „Hülyeség Fenesig menni – morogja –, s onnan vissza.” Én már csak ilyen hülye vagyok, bólintom. Kiderül, ő a hörcsögajándék értelmi szerzője. Tünde lányunk egyszer mondta, hörcsögöt szeretne. „Megkérdeshetél volna – morogok –, hiszen otthon én látok el mindent, legyen szó tápról, alomról, kajáról.”

Indulás előtt vásároltam a kutyának, a macskának. A tavat feltöltöttem, ne fagyjanak meg a halak. Építése óta szívárogi, vizet veszít télen is. Bosszúsan

Részletek a szerző azonos című regényéből

megjegyzem, engem a kutya nem kérdezett, akarok-e látni két bezárt kis élőlényt a házban, miközben a terrárium falát tapogatva futkosnak körbe egész nap? Kiengedni nem lehet, a macska szempillantás alatt elkapja. Nyomatékosan teszem hozzá: otthon minden állat szabadságban él, elég sok munkám fekszik benne, és gyakran iszom a levét. Amíg tavaly a tengeren nyaraltunk, a macska megbolondult, és az összes beltéri ajtót megmászta, pedig minden második napon kizárta éjszakára a házvezetőnő. Karmai nyoma fehérén virít, a sötét pác alól kiabál a fenyő. Csak én hallom, egyedül engem zavar.

Kimegyünk az autóhoz telefont keresni, ketten maradunk. Haik folytatja az elszámoltatást:

– Ez mind nem történhetett volna meg, ha betartasz egy minimális protokollt, hogy a fa alatt legyen valami a kolozsvári mamától is. Bezzeg a pénzt előre elvetted az ajándékokra!

Ekkor telik be a pohár. Kiabálni kezdek a parkolóban, ordítva lehülyézem. Milyen protokollról beszél, aki karácsonykor az angyallal jutott haza? Mindent magam vásároltam meg, fizettem ki, cipeltem haza a gyerekek legójától a rohadt dézsás lucfenyőig! És hogy bassza meg az anyja pénzét, visszaadom azonnal, és többé nem akarok pénzről hallani, de egy kurva palacsintát sem fogadok el ebben a kurva házban!

De hogy mire költöttem annyit, mert, amikor hazajött, üresen találta a hűtőt.

Ezzel a mondattal rendszerint kiborít. A háromféle levest látom sorakozni a hűtőben, az anyjánál három fazék várja, amikor hazaugrik ebédelni. Nem szeretem a többnapos leveseket váltogatni egy héten keresztül.

– Jobban jársz – mondom –, ha átszervezed a programodat, hétszentség, hogy nem utazok veled Magyarországra.

Nem tudja átszervezni, feleli.

– Pedig jobban jársz. Nem férünk el összezárván ilyen hosszú úton – teszek pontot a végére.

Így történik. Másnap visszakéri az autóját, amelyet elutazásunk idejére kölcsönadott volna a cégtársának. Két kocsival indulunk a határ felé. Ő halad elöl Milánnal. Mi, lányok mögöttük. A torkom most nem fáj. Alig tudok nyelni. Vezetés közben végig gondolom, mi lehet az oka. Azután mama jár a fejemben és a rák. Az egyik orvos szerint a rák oka lehet krónikus jódhány. Gondoltam, szedjünk akkor jódot, nem árthat. Otthon nem sózunk asztali sóval, hanem rózsaszínnel, a Himalájából. A főzéshez sós vizet hasz-

nálok, sóskútból hordom haza. Tengeri halat nyaraláskor eszünk, kagylót, egyéb herkentyűt soha. Indulás előtti nap megvásárolom a legerősebb jódtablettát, és az autóban ülve egyet beveszek. Mellé omega-három kapszulát és D-vitamint. Tíz percre rá kezdi a torkom. A pajzsmirigyem kiverhette a biztosítékot a jódtól, hirtelen megnagyobbodott, az szorít. Csak kerül egy iskolaorvos. A gyerekek rendezése után orvosnál kell folytatnom a reggelt, mert ezt így nem bírom sokáig. Addig nyelek valahogy, és tartom a kormányt, nyomom a pedált.

A nyilálló hátfájás, a koncentráció a karmozdulatokra, a mama betegsége elfoglalnak mindent, az útból nem érzékelek sokat, végül Váradon megcsodálok két terebélyes cigányt talpig halványlilában, virágcsokor a gyorsuló alkonyban.

A határon átsusszanunk szorosan, ne legyen gond, hogy nincs ott mindkét szülő. A férjem elöl, a román várossal legalább tíz mondatot vált. Értetni vélem gesztusaikat. Úgy tűnik, visszafelé jövet már egyik szülő is áthozhatja a gyerekeket. Magyarországra érve Haik a gázra lép, azt sem tudom, melyik úton jut Debrecenbe. A város bejáratánál megvár. Autópálya-matricát vesz, tankol a kocsimba. Kérés nélkül kávé hoz.

A benzinkútnál, a bejárat felé lépegetve, bevár maga mellé. Ahogy arcát fürkésztve közeledem, majdnem lendül a karja, hogy hóna alá öleljen, mint régen.

Jó volna. Mezőkövesden a szállásra kíséri, majd elhúzza a főváros felé. Köszönéskor megérinti a vállam: „Szia” – mondja.

Azt jelenti, legyünk ügyesek.

Első nap az iskolában

Milán ősszel magántanulóként kezdte az első osztályt.

Nehéz volt megtalálni a módját, hogy ne kelljen hajnali hatkor kirángatni a két gyereket édes álmából, kihajtani a házból félkómában. Óvodába sem mentek jó szívvvel, egész délelőttöm szétverte a két gyerek hajnali kirángatása, az óvodai elválások. Itthon dolgozom, megtehetem, hogy közben magam tanítom a gyereket.

Nem nehéz megtalálni Tardon az iskolát, amelyik szerencsésnek tartja a gyereket, ha otthon tanulhat. Nehezebb meggyőzni Haikot, hogy a legjobb megoldás. Egész nyara aggódva telik. Hogy programot kell csinálni. Tanuljak metodológiát és pedagógiát, mondja. Eszter kérdi, Milánnak esett-e ki foga, mert az jelenti, hogy a gyerek iskolaérett. Eszter gyógypeda-

gógus, ő már csak tudja, így Haik. Beszéltem-e, megvan-e, tudom-e. Semmit sem tudok előre, csak azt, hogy nem viszem a fiút, ha nem szívesen megy.

A magyarországi iskola, ahová Milánt beiratjuk, felekezeti intézmény. A lelkész kérdi méiben, hogy a családunk jár-e templomba, gyülekezetbe, van-e otthon családi áhítat, a gyerekek járnak-e hittanra, bibliaórára, vasárnapi iskolába. Válaszlevélben írom, hogy nincs, szabadkoztam, hogy tanyán lakunk, még nem tudnak magukra bemenni a faluba. Van egy gyerekbibliánk, abból szoktunk olvasni esténként. Tegyük rendszeressé, jön az üzenet.

Nem kötöm az orrára, hogy Tündét meg sem kereszteltük, Milánt is csak azért, mert éppen akkor volt az esküvőnk.

Egyszeri skype-beszélgetés után és alig néhány e-mailt váltva most, félév végén élesben kell számot adnunk Milán haladásáról. Ő a legkisebb az osztályban, kortársai nálunk előkészítő osztályba járnak. Milán helye óvodában lenne. Hiába megyek azonban a pszichológusokhoz a Megyei Tanfelügyelőségre szakvéleményért, azt a választ kapom, hogy amennyiben a hat évet betöltötte, óvodában tovább nem maradhat.

Az orvos kimarad, mert torkomban megszűnt a szorítás. Köhögök, de az kevésbé zavar.

Hívom reggel a házvezetőnőt, nem találja sehol Nemezt, a kis fekete kutyát, aki beteg. Mondja, csizmát húz, indul az erdőbe keresni. Kérem, fagy-e otthon, ha el kell ásnia, egyedül boldogul-e. Itt tavasz a télben, zöldell a vetés, hajtanak a hagymások, és tíz fok fölötti a meleg. A kutya megkerül, nem sokkal később a baja is: vírusfertőzés. Tényleg, csak veszettség ellen oltattam be sebtében a nyáron, kölyökkori oltása egy sincs. Járvány van. A cég titkárnője és Emőke viszik a városba, a férjem szervezi Szentendréről. Meggyógyulhat, mert jól tartottam, vigyáztam rá, nem gyenge.

Ötkor kelek, hogy Kövesden óvodába, Tardon iskolába érjünk hibátlanul. Órák alatt beülhetek a tanári szobába dolgozni, egy alkalommal még az igazgatóiba is. Ölembe vehetném a gépet a folyosón, de oda már nem jut a wifiből. Milán délre kimerült. Élmény ennyi gyerek között. Az iskolai protokollt láthatóan nem ismeri, jelentkezni hamar megtanul, de akkor is felel, ha nem őt kérdi a tanító. Beszélget, fel-feláll a székről. Mire visszatérek Tündével az óvodából, egészen jól néz ki. Ebéd után jár egy óra szabadság a gyerekeknek, délután könnyebb órák: zene, tehetőségondozás, rajz, hittan.

A szállás olyan, amilyen, a város Szentgyörgynél is szegényebb. A gyerekek a menzán ebédelnek. Magamnak sütöttem otthon két kenyeret magkeverékből, egész héten kitart. Vásárláskor alig tudok bármit is levenni a polcra. Hosszú részlegeket járok körbe, ahonnan nem kell semmi. A gyerekek zsemlet, banánt esznek. Vágyom haza, a gyerekek a hörcsögök-höz. Milán kijelenti, az apjával akar hazautazni.

Este újra fáj a hátam mozdulatra, mély légzésre. Tündével szinkronban köhögünk. Holnap mindenképp meg kell néznom, nem támad-e a parvovírus emberre. Nincs egy hete, hogy játékosan megharaptam Nemez nedves, fekete orrát. Az is lehet, csak izomlázam van a vezetéstől. Vagy hipochonder lettem, amikor kiderült, hogy nagymama rákos.

Kartonlapok

Szerdán Milánt ki kell rakjuk a hetedik órától. A rajz még jól megy, de hittanórán nem bírja tovább.

A lelkész fiatal, alacsony termetű, szakállas. Rugalmas léptekkel érkezik fél háromkor az osztályterembe, kezében három kartonlap. A fotelben ülök Tündével, várjuk, hogy Milán végezzen, mehessünk a szállásra. Zsong az osztályterem. A gyerekek üvöltve, sikítva futkosnak. A lelkész eléri a katedrát, a fiam feláll, tenyerét a szájához emelve belefúj. Az osztály hatalmas kacagással nyugtázza, hogy a hang ismerős. A lelkész int Milánnak, hogy menjen oda hozzá. A fiam vonakodik.

– Gyere, gyere – biztatja a hittantanár.

Milán nem tudja mire vélni, talán tart a fenyegetéstől, de elindul kifelé a padból. A tanár két kezét a vállára teszi, az osztály felé fordítja a fiút, és azt mondja:

– Gyerekek, tudjátok, hol kell ezt csinálni?

Csend. Amennyire húsz fáradt gyerek csendben bír maradni.

A tanár elengedi Milán vállát, a katedra mögül előpenderíti a széket, és int, hogy álljon fel rá.

– A színpadon! – fordul az osztály felé ismét. – Szerepelni a színpadon kell.

A fiam vigyorog, és habozás nélkül feláll a székre. Belefúj a tenyerébe. Ugyanolyan jól szól. Majdhogyan tapsot kap, annyira örülnek az osztálytársai. A hittantanár megköszöni, helyreküldi, a széket viszateszi.

Kezdi mutogatni a három lapot. A fekete A/4-es kartonlap a lelkünk, ezzel jöttünk a világra. A fehér az isteni tisztaság, arra törekszünk. Az aranyszínű

lap pedig Jézus. A halandó ember számára elérhetetlen, de szem előtt kell tartanunk.

A fiam áll. Minden gyerek izeg-mozog. A hittantanár talán inkább megszegyeníteni szerette volna Milánt az osztály előtt, mint hőst csinálni belőle. Megkéri, hagyja el a padtársát, és üljön át egy hátulsó, üres helyre. A fiam ismét vonakodik. Hogy ő inkább csendben lesz. Nem. A hittantanár következetesen kéri, üljön át. Megragadja a gyereket, vonszolná a padhoz. Milán megveti a lábát. Mindjárt sír, látom rajta.

Ülök a fotelben Tündével. Rajzol. Mondom Milánnak, fogadjon szót, üljön át, ha a tanár mondja. A lelkész rám néz, inti, hogy megoldja, bízzam rá. Nem boldogul. Mondom a gyerekeknek végül, hogy ha nem bír magával, menjen ki a folyosóra, az órát nem zavarhatja tovább. Ebbe a tanár is beleegyeznek. Milán szepegeve-hüppögve kivonul. Csapja az ajtót.

A tanár a táblára krétával szakadékot rajzol, emberfigurát, amint áll a szélén.

– Hogyan jutunk át a szakadékon? – kérdi.

– Átugorjuk!

– Kivágunk egy fát, és áttesszük rajta.

A gyerekek mindenféle ötletekkel jelentkeznek. Létrát kell építeni, a létra Jézus tanításaiból áll. Másképpen nem lehet, mondja a lelkész.

Mikor az órának vége, Milánt a kopott kanapéra borulva találom a folyosón. Hideg van. Sajnálom a gyereket. Lemaradt a szakadékos rajzról is. Kap egy sor dorgálást. A hittantanár kifelé jövet szól, hagyjam abba. Felöltöztetem a gyerekeket, hazamegyünk.

Elegem van. Elég a gázzagból, amikor teát főzök, az evőeszközökből a műanyag pohárban, folyton felborul, elég az éjszaka hangosan pattogó konvektorokból, a két matrac közötti résből, benne alszom. A tanárok csúnya nézéséből, ha rosszkor kopogok be a tanáriba némi internet reményében. A *már*ból is elegem van, amit minden felszólítás mögé odatesznek a magyarok. „Arra szeretnék megkérni, menjél már ki szünetben a tanáriból” – így az igazgató tegnap. Kifizetem a büntetést, mert tilosban álltam Kövesden. „Ezt tartsa már meg egy ideig” – adják kezembe a nyugtát. Mintha éppen készülnék cafatokra tépni a papírt.

Lehet, a kifinomult fülemmel van baj, vagy kulturális különbség. Tudja a bánat. Otthon ebben a formában a *már* elmarasztal. Akkor csapok *már*-t az állítmány mögé, ha kezdek ideges lenni. Menjél *már*, csináld *már*!

Az orvosi rendelőben tábla az ajtó fölött: Tessék befáradni! – írja. Biztatóan hangzik. Reggel egy órát várok, hogy megtudjam, baj-e a hátfájásom. Mindenfélét látok. Lefelé görbült szájszegletektől a néniig, aki bejön, és úgy ül le, mintha ő maga lenne a pad. Sapkás tarkója az ablakot éri, a kabát szétpattan rajta, melle furcsa alakzatban lapul a hasán. Megtudjuk, hogy onkológiára is jár. Azt fejtegeti, hogy a gyógyszeről hízik, ő ugyanis válogató, amennyit eszik, attól nem hízhat. Nem titok, hogy az összes beteg metabolikus szindrómával jön-megy. Biceg és sántít inkább. Egy jópofa mama mellé ülök, végig szóval tart. Kedves és őszinte. Harminc éve cukorbeteg, mondja. Lefogyott, biciklizik, tartja a súlyát, de nem bízik benne, hogy a nyolcvanát megéri. Szomorú hallgatni. Viszont megtudom tőle, hogy van a közelben, Eger felé egy híres termálfürdő, a Zsóry.

A doktornő szerint semmi bajom. Kérdi, mindig ilyen sovány voltam-e. Ködös, sablonszerű mondatba foglalja a soványság és megfázás közti összefüggést. Érdeklődik, beszélgetünk. Honnan jöttünk, mit keresünk itt, milyen az élet Erdélyben. Pénzt nem vesz el. Arra gondolok, hányan várároznak odakint, és udvariasan mosolyogva lassanként hátrálok az ajtó felé. Mindenkinek érdekesek vagyunk itt.

Két tanítási órát töltök neten. Kevés. Online teaboltot vezetek. Nehezen viselem, ha nem férek a dolgaimhoz, rontja a kedvem. Lemaradok, nem tudom tartani a lépést a rendelésekkel. A kuncsaftot ki kell szolgálni, a rendelést teljesíteni, bárhol legyenek. A teát otthon csomagolják, a raktárból küldik ki, de a folyamatot összehangolni, igazgatni, az aktákat kiállítani a dolgom. Estére nyugós leszek, a két gyereket türelmetlenül terelem ágyba.

A tanító jelzi, hogy pénteken már nem muszáj iskolába mennünk. „Hacsak nem szívügyük” – teszi hozzá. Sosem ültem az iskolában, ha onnan elengedtek. Mennék haza, Milán Pestre metrózni, Tünde állatkertbe. Nem tudom, hogyan lesz. Holnap még ugyanígy. Hátra a matekházi.

Szabadságvágy

Éjjel a macska rám ugrik, a hörcsögre nem. Valóban volt hasonló foglyunk. Ezzel érvelt Haik, amikor kivertem a balhét a karácsonyi hörcsögök miatt.

Az egeret a macska hozza ajándékba. A legjobb tápot ropogtatja, mindig tele a tálka, egeret nem eszik. Hálája jelül nyári hajnalokon az utolsó fogást beszolgáltatja. A kutyák megszorítják az ajtó előtt,

a zsákmányt elkobozzák, aztán legtöbbször elszalasztják. Gyakran hallom reggel a soros áldozatot cincogni, ahogy az ablak alatt játszanak vele. A macska egy ideje felfogta, hogy nem örülünk az ajándékainak, nem villogtatja szemét egérrel a szájában az üvegajtóra támaszkodva.

Az egérrel, amelyről Haik beszél, egy májusi délutánon surran be a tologatók teraszajtón. Idei fióka. Nyilván ajándéknak szánja, mert teljesen él. Beszalad a mosogatógép alá. Milán hozza az elemlámpát, ami mindig kéznél, mert a legók is imádnak begurulni a sötét zugokba.

– Milyen aranyos gombszeme van! – sutogja Milán arccal a földön.

Eldől gyorsan, mi történjen. Nem adjuk vissza a macskának, ki sem engedjük, mert ugye nagy balek lehet, ha ebben az órában sétálgat, és nyakon csípi. Már csak meg kell fogni. Megtörténik. Bele a dobozba. Műanyagba, lássuk, mit csinál, lyukat a tetejére, hogy szuszogjon. Előttúrom az üres akváriumot. Még a teknősökkel együtt kaptuk, abban az évben, amikor Milán születése után be mertem fogadni az első pár állatot.

Fűrészkorpánk egész zsáknyi, azt keverjük gázolajjal begyújtáshoz. Tavasszal tombol a kertészszennvedélyem. Mindenféle szép edény félretéve. Kis, kék fémtálba, melyet madáritatónak használtam, müzlit teszek. Zabpohly, mazsola, magok. Körülnézek, mivel élnek ezek az apró lények, s ki ő egészen pontosan. Addig megteszi a müzli, a gyerekek megnyugodnak, éhen nem hal. Az egérnek jó dolga lesz. Vastag fémtálba víz. Alja gömbölyű, de a tálka súlyos, nem borul fel, ihat belőle akár tíz egér egyszerre. Belseje mély királykék, csodásan mutat a natúr alomban. Hely akad bőven. Kartont keríték, Milánnal gondosan lefödjük az akváriumot, mert a macska továbbra sem érti, mi van a zsákmányával. Találok egy cserépedényt, rajta körbe lyukak, a tetejére teakiöntő járhatott régen. Madáretetőnek vettem a kolozsvári zsidópiacra. Tíz lyuk az oldalon, belül tágas. Tetejére lapostányér. Így. Háza is van, ahol megbújhat, pihenhet. Beütöm a Google-ba: *erdei egér mit eszik*. Húha! Csigát meg növényeket is. Bogarakat.

A csiga nem ügy, májusi eső csigát terem. Kicsit hozok, csikosat. Gondolkodom, hová tegyem. Nem hiszem, hogy különösebben örülne a száraz fafor-

Bakonyi tájkép

gácsnak. Kék, lapos cserépedényt választok, földet belé, a földbe salátát. Még egy virágocská is fér, százszorszép, a hátsó kertből. Csigá megoldva.

Hernyót is eszik. Ez sem vág földhöz. A földgilisztát nem sajnálom, beeresztem egyenesen az alomba. Csúnya. A fűrészkorpa tapad nedves, vonagló testére, hordozza körbe. Ennek föld kell. Az egér kap egy muskátlit ugyanolyan kék cserépben, mint az ebédlőrészleg. Mamától hoztam télen, tavaszváró kínomban azt sem tudtam, mit, hová, mibe ültessenek.

Másnap találom egy jópofa hernyót a hortenzián. Na, ő is bekerül a mini-állatkertbe. Kész.

A kiséger nappal alszik, sötétedés után jön-megy. Láthatóan remekül érzi magát. Válogatok néhány sárga-barna falevelet paplannak. Mindenki elégedett, a gyerekek főleg. Az alvóhelyül szolgáló likas edény a sarokba kerül, az ebédlő a másikba, hogy a közben-ső úton megfigyelhessük. Az ösvény fehér, Vama Vechéről hozott kövekből áll, háza előtt kiskert muskátlival. Kap egy gallyat, szép mohás. Kimegyek az erdőbe, letörök egy korhadttuskódarabot, éppen befér. Imád benne mászkálni. A cserépházikót meghordja falevéllal, takarózik velük. Meg lehet érinteni. Bundája bársonyos, puha, aranybarna, a hasa fehér. Dugdossa ki a fejét a lyukakon. Nappal alszik, éjszaka kertészkedik. Esméletlenül gyorsan mosakodik, szemmel követhetetlen tempóban.

Reggelre kitúrja a muskátli földjét. A giliszta nem akart benne lakni, eltávolítottam. Rontja a képet, a harmóniát, nem ide való. Ha az egér eddig füttyült rá, menjen a dolgára. Néha nem is tudom, miket írnak a neten, magam sem néztem volna ki ebből az aranyos, gombszemű jószágból, hogy ilyen rusnya dolgozik. Sajtót, ordát szereti. A saláta elhervad,

nem eszi, kidobom csigástól. Szőrös hernyó is kerül, ment körbe eleget.

Haik érdeklődéssel figyel, mi történik. Hozzá szeretne tenni az installációhoz. Az akvárium a kávézóasztal alá kerül. Hoz egy lámpát, a fényénél diákként olvastam éjszaka az ágyban. Felcsípteti az akvárium szélére. A lefödésen tanakodunk. Kartonpapír. A lámpa helyét kivágjuk. Szép. Éjszakára leoltom.

Reggel nincs sehol az egér. A lámpa mellett szökött meg. Csak én tudom, mert mindenki alszik még. A macska bejön. Öt perc alatt nyakon csípi a fűtőtest melletti sarokban. Oson vele, de az előszobában utolérem. Add csak ide szépen, mondom. Vissza az akváriumba. Ugyanúgy mozog. Ismét megúsza. Reggel a gyerekeknek mesélem, az egerünk egyre ügyesebb. Vigyázzanak, ha nyitva az akvárium, mert képes megszökni.

Jól elvagyunk vele, talán két hétig is. Aztán Milánra rájön, hogy óvodás társai közül valakit vigyünk haza játszani. Jó társaság, mindenki mindenkijé jár. Minket is befogadtak, szeretnek. A szentgyörgyi elit, aki Waldorfba járatja a gyerekét. A férjem gyakran mondja, a gyerekek egymásnál alszanak, a szülők összejárnak. Magas, fekete hajú nő, Eszter ajánlja az óvodát, segít a két gyereknek helyet szorítani. Haikkal a gyímes táncművészek is ismerkedtek meg. Mindhárom lánya Waldorfba járt, a legkisebbet éppen Tündének hívják. Kapok kinőtt gyerekruhát zsákszámra. Hogy viszonzzam a kedvességét, egy vásárnap vendégségbe hívom.

Két kisebb lányával érkezik, biciklik a kocsiban. Ha akarsz bringázni, itt a férjemé, mondom, te magas vagy, éppen, mint Haik, szerintem jól eléred a pedált. Tiltakozik. Egy nap Haik mondja, Eszterék nincsenek jól, válnak. Hümmögök, nem tudom, mire véljem.

Tündét, a kislányt haza lehet hozni. Megbeszélem Eszterrel, hogy estére visszaviszem a városba.

Ahogy a kapun belépünk, a halak az első nagy *flash*. A kutyák gyereket nem bántanak, ilyenkor nem kötök meg egyet sem. Vigyázok, nehogy Panda belökje a kislányt a tóba. A farát mindig jó erősen hozzánk nyomja, mint egy macska. Nagy test, durván dörgölőzik. A halakat megsimogatjuk, megetetjük. A gyerekek pancsolnak a kerti tóban egy darabig.

– Menjünk be játszani! – javasolja Milán a két kislánynak. Nem tetszik, de bólintok. Menjetek. Gyönyörű idő van, én maradok a kertemmel.

Nem telik bele tíz perc, Tünde, az én Tündém kiabál, hogy baj történt, az egér felszaladt Milán karján,

utána pedig befutott a kanapé alá. Morogva jövök be. A kertben még nem csináltam semmit. Nincs kedvem egerre vadászni. Lámpa, seprűnyél, kotorászunk. Ott van, látom. Kuporog, néz a gombszemével. Nem tudom megfogni. Meresztem a szemem a kanapé alatti homályba hosszan, majd meggyőzőm a gyerekeket, egyelőre hagyjuk békén, a macska várhatóan újból besegít.

Napsütésre vágyom. Imádok hazajönni munka, vásárlás, óvoda után. Szeretnék a kertben locsolni, gyomlálni. Nézni, ahogy a márciusban ültetett rózsáim bontakoznak.

Az egeret aztán sem a macska, sem én nem tudjuk megfogni egész nyáron. Első éjszakákon hallom, hogy rág. Nagyon hangosan. Virágcserepet fél díóval kitámasztok csapdának. Semmi eredmény. Titkon remélem, hogy kirágja magát valahol, és megy a dolgára. Egy idő után a rágás abbamarad.

Ősszel pillantja meg Tünde, az egér beszalad a mosókonyhába. Megfognak. Látni akarja Milán is, de nem átlátszó dobozba sikerül tenni. Gondolom, első találkozásunk óta kitanult, ügyesebb. Kiviszem a házból. Ha elszalasztjuk, ne kezdjük előlről a hajszát. Átlátszó műanyag dobozt keresek, ha csak addig is, amíg Milán láthatja. Cirkuszol, ha lemarad valamiről.

Nem tudom áttenni. A kutyák nagy érdeklődéssel állnak körülöttem.

Egyszer csak ugrik a három kutya. Az egér iszkol, a kutyák kergetik. Tudom biztosra, hogy egyik dobozomban sincs, mert hallom cincogni az udvar közepén. Gyorsan történik minden, másodpercek alatt a kőfalon is túljut. Talán sikerült találnia egy egérlükat. Jó irányba menekült, a patak felé. Ott a vakond is túr.

Nemez

A hátam változatlanul fáj, rosszul alszom. Nem tudógyulladás, a doktornő megnyugtató. Ilyen jellegű fájdalmat nem éreztem soha. A gyerekként megélt tudógyulladás alatt anyám belém verte, hogy ne fekdjek a hátamon. Mára sikerült kinevelni magamból. A gyerekek között az ágyban kevés a hely, innen egy térd, onnan egy könyök az oldalamba. Ha felkelek, a rés, amelyet a testemmel vágok közéjük, hamar összezárul. Odébb kell tolnom egyiket-másikat, de csak annyira, hogy ne potyogjanak le. Nehéz emelnem. A volánnál reggel fáj minden mozdulat. Minden reggel köd. Bár korábban világosodik, mint otthon,

nem vigasztal. Délután négykor sötét. Az udvaron munkások laknak, közös lépcsőház falépcsőin dübörögnek fel este hétkor, reggel hétkor le. Három autó az udvaron, a reggeli indulást egyeztetni kell.

A gyerekek könnyen ébrednek, rajzfilmet néznek, amíg öltöztetem őket. A reggelijük banán és vajás kifli teával. Zord villanyfény a konyhában, a fürdőben. Nem otthonos. Küldöm őket fogat mosni, közben kiállok az autóval, hogy a munkások elférjenek. Feljajdulok, ahogy beülök a helyemre.

A nedves, ködös levegő ront az összképen. A ködbe füstszag rekedt, a házban a gázt érzem. Idegen mind. Otthon, a Csinált-patak völgyének felső szakaszába soha nem kúszik a köd. Fehér minden a Bodoki-havasokig, az Olt menti pára a falut beburkolja egészen, de az erdő alatt, az utolsó kanyarban vége szakad. Idefönt foszlányokban viszi, röpti, oszlatja a patak huzata.

Nemez vírusa nem terjed emberre. Esemesben kértem reggel az állatorvost. Ezt válaszolja: „Ha ember elkaphatná, ötvenszer meghaltam volna. A kutya ma már jobban volt.” Jó hír. Lesz barna szemű, rongyos, fekete kutyám, ha végre hazaérek a tengerimalacokkal. Hörcsögökkel.

A rojtos puli-keverékre a férjem haragszik. Jobban mondva rám. Éppen üzleti úton, amikor megszánom a piac bejáratánál kolduló, sántikáló bohócot. Nem kérdek senkit, csak a kutyát, jön-e. Azonnal indul lábam mellett az autó felé. Gyereknapi újdonságul éppen kapóra. Már az óvodába magammal viszem. Eszter, a három lányos anyuka sandán nézi, hogy Nemezt a fához kötöm. Tündének azonnal Nemez a kedvence.

Haik miatt izgulok kicsit. Leszid. Azt mondja, visszakapom még ezt. Mármost, hogy őt meg sem kérdeztem, akar-e egy harmadik kutyát az udvarra, aki büdös, képes az ajtó elé szarni, és balhé van miatta az etetésnél. Mindenre gondolok, csak hörcsög-re nem.

Gyereknapi

A gyerekek rajzfilmet kérnek. Szeretnek délelőtt pizsamában heverészni. Lassú, nyugodt reggel, gyereknapi. Haik este érkezett Kolozsvárról. Mérgek a puli miatt. Csúnya, rendetlen, és főleg nem kérdeztem őt, mielőtt hazahoztam. Ígérem, mihamarabb keresek neki gazdát. Volt egy kan német juhászunk, Tróger, ismerős hagyta ránk, gyakran utaznia kellett, nem boldogult vele. Mi sem, de sikerült jó gazdát találnom Trógernek. Nincs kerítés, amikor a Cigány-

dombon tüzelnek a szukák. Végül már csak enni járt haza. Szilva haragudott, nem engedte a ház közelébe, a parkolóba hordtam a tálját.

Nemez viszont szuka, mint a másik kettő, és kedveljük. Játékos, kedves. Néha adok koldusnak pénzt, jól érzem magam utána. A macskát is befogadtuk, elődje szintén mentett jószágként került a családba. Az állatok a reszortom. Nem igazán értem, mi baja a férjemnek. Legtöbbször itthon sincs, ha igen, sincs türelme a kutyákhoz.

Zuhanyozik. Szentséggel, hogy nincs víznyomás, hogy hűvös a hálósoba. Megy a villanyradiátor, amíg áll meztelen, kezét a zuhany alá tartva. Szép férfi. Minden hasizma látszik. Éppen hetven kiló, mintha anatómiai atlaszból lépett volna elő. Nyitott zuhanyzó, sem fülke, sem fal.

A víz és a szomszédok után, akik elhasználják előlünk, Nemez a téma.

– Meg kellett volna kérdezned, az a bajom.
– A piacon?
– Igen. Mielőtt bármit is teszel, kérdezz!
– Azt mondtad volna, hogy nem.
– Honnan tudod te azt? Ne akarj a fejembe látni!
– Ha nem azt mondd, akkor miért baj, hogy itt van?

– Azért.
– Mert nem adtad beleegyezésem?
– Mert büdös, széttúrja a kertet, összeszar mindent.

De nem baj, a következő kutyát én hozom az udvarra – mondja fenyegetőleg.

– Jól van. Beoltatom, rendbe hozom kicsit, keresek neki gazdát. Tünde nagyon megszerette – teszem hozzá rosszkedvűen.

– Persze. Kifogásnak jó. Szedd össze a gyerekeket, tizenegy órától akvarell-kiállítás a teázóban. Ott lesz az egész óvoda.

– A gyerekek rajzfilmet néznek. Most raktam be a dévédét. Nem tudunk elkészülni fél tizenegyre.

– Márpedig készüljétek el! Te maradhatsz, úgymint jobban szereted egyedül, ismerjük, tudjuk. A gyerekek készüljenek, az egész csoport jön, óvó néni, mindenki.

Ebből baj lesz.

– Jó. De nem érsz be velük tizenegyre, csak mondom. Még nem reggeliztek.

– A tököm tele van, hogy ezzel a családdal soha nem lehet sehová elérni időre! – tör ki. – Egyedül nem kések sehonnan, de amikor veletek megyek, csak a pofám égetem mindenhol.

Elzárja a vizet, törülközőért indul, elfelejtette odavinni. Vizes lábbal lép a padlóra, megcsúszik, majdnem odaveri magát. Káromkodik. Kirobog a nappaliba. Emelt hangon jelenti, hogy ő tíz perc múlva indul a városba, ki megy vele. A gyerekek merednek a tévére. Maradnak itthon, mondják.

– Ott lesz az egész óvoda, csak ti nem! A ti képeitek is kiállítják. Nem akarjátok látni a munkátokat a falon? – érvel az apjuk.

Beállok Haik és a gyerekek közé, velem harcoljon.

– Minden hétköznap fél kilenctől délután négyig óvodában vannak, ne csodálkozz, ha nem ugranak szombaton is. Hétségén nyugalomra, pihenésre vágnak.

– Te vágysz pihenésre! Csak azon jár az eszed, hogy úszd meg a munkát, pedig nem dolgoztál soha, munkát is én adtam neked. Hagylak a nyugalomban, tudom, azt szereted, ha nem látsz.

Nyitja a kaput, indul egyedül. Akvarell-kiállításra. Egész nap nem tudom, merre jár. Hét év után is képes meglepni. Sosem gondoltam, hogy ennyire odavan a vizes papíron szétfuttatott festékpacákért.

Délután felkerekedünk, a közeli faluban végigtapsolunk egy gyereknapi koncertet. A dalokat mind ismerjük, a gyerekek zenetanára az énekes, szomszédunk a basszusgitáros. Hatalmas felfűjt csúszda, ingyen gulyásleves.

Nemezt visszük magunkkal. Jövet-menet behány a kocsiba. Oda se neki. Naponta többször etetem, tápot keverek főtt rizszel az állatorvos javaslatára, nehogy fehérjemérgezést kapjon a hirtelen gondoskodástól. Tünde büszkén sétáltatja pórázon a kultúrház kertjében.

Panda és Szilva végigutaztak velünk egy-egy nyarat kölyökként, amíg gyakran ettek, és a nevelés zajlott. Minden zsebemben kutyatáp zörög, a jutalomfalatok. Házőrzőnek képeztem őket, felnőtt kutyaként nincs mit keresniük emberek között. Veszélyes és kiszámíthatatlan mindkettő, az autóban nem férnek kényelmesen. Örülök, hogy végre találtam egy szerethető, kisebb kutyát, amelyikkel utazhatok. Terelőkutya, éppen jó a gyerekek mellé, gondolom.

Június közepe. Haik csóválja a fejét, de nem ellenkezik túlságosan. Nemezt viszem magunkkal egy több napos zenei fesztiválra. A rendezvény idejére teázót épít, dolgozni megy. Mi kísérőnek.

Már az autóban baj, hogy bűdös, hány. Félúton kiszállunk ebédelni. Látom a táblát a mezőn, hogy magánterület, gondolom, odáig sétálok Nemezzel pórá-

zon és vissza. A dombon a helyi kutyafalka, éppen csontot rágnak, betolakodónak számítunk. Indulnak felénk mind. Dühösen csaholnak, kerülnek. Kiabálok rájuk, a vendégek néznek a teraszról, Haik is. Nem mozdul senki. Egy kis, fehér korcs elfordítja a fejét, a lábszáramba harap. Két hegyes szemfog könnyedén hatol át a bőrön, mélyen fúródik az izomba. Nemezt elengedem, őt is tépik. Kiszabadul, a kutyák visszarohannak a csontokhoz. A magas fűben találok a pulira, lapul, reszket. Óvatosan ölbe veszem. A szemem Haikot keresi a teraszon. Dühösen jön szembe, hogy ő megmondta, nem jó ötlet kutyát hozni, mégis hogyan képzeltem. Hogy ő tudta, a kutya bajt csinál az úton.

Amíg beülteti a gyerekeket, visszabicegek, fel a következő lépcsősoron, kérdelem a pincért, milyen kutyák ezek. Be vannak oltva, mondja, az étteremhez tartoznak. Tulaj nincs, hogy panaszt tegyek.

– Azért hoztad magaddal a kutyát, mert féltél, hogy szétúrja a kerted, amíg nem figyelsz rá!

Kérem, rakjon ki valahol. Hazastoppolok kutyástól, ez így tényleg nem jó. Nem, vigyem haza a kocsit, ő megy tovább egyedül. Drámázunk egy darabig, végül mind a kocsiban maradunk, a kocsirányban Kolozsvár felé. Rosszul vagyok, sajog a lábam, mély a két seb.

Haik dühös. Ha őt harapta volna meg a kutya, gondolom, rögtön telefonál az ügyvédnek, az étteremben botrányt csinál, előkeríti a tulajt a föld alól is.

Dühében Tordán benzinnel tölti fel az autót. Mindkét autónk dízel. Éjszaka háromig szedik ki belőle egy helyi műhelyben, utána megyünk a tordai sürgősségre. Azzal fogadnak, hogy veszettség elleni szérumuk nincs. Az ügyeletes orvos fertőtleníti, kötöz, antibiotikumot ír hét napra. Legalább elmúlik a köhögésem.

A fesztiválon a kutyával minden rendben. Egy faluban elcsípem a helyi állatorvost, beoltjuk veszettség ellen. A lábam szépen gyógyul, bár a fogak helye várhatóan megmarad. Ritka látványt nyújtunk egyedüli kisgyerekes családként a fekete, ugráló szörgombóccal magunk után. Több tízezer ember hétségén, fiatal mind. Zene mindenféle, pergő, dübörgő. Nemez éjszaka őrzi a gyerekeket a sátorban. Én őrzöm őt, mert mindenkit meg akar enni a sátor körül. A fesztivál idején a kutya igazán a szívemhez nő, státusa azonban nem szilárdul meg annyira, hogy családtagként tekintsek rá, és rendszeren beoltassam. Hazaérve fizethetem a védőoltás többszörösét a perfúziós kezelésemért.

Haik az óvoda előtt vár. Autója orral felém. Nem hittem, hogy tényleg itt lesz. Írtam esemest, hogy a tanítóval kilenc után megbeszélhetjük Milán haladását. A tanító elégedett. Az írás tanulása bizonyul a legnehezebbnek, Milán nem kivétel. Helyeslően bólogat, amikor mondom, külön zeneórára jár. „A zene remek gyógyír” – mondja az ősz tanító. Haik egyszer szólal meg: „Emlékszem, milyen sokat gyakoroltatta anyám az írást, házi feladatként.”

Karácsony napján, december huszonnegyedikén az irodájában levelet találok, a gyerekeknek szánt ajándékok mellett. A karácsonyi vásárban szerezte be őket. Elköszön. Azt írja, ő mindent megpróbált, hogy eleget tegyen a család elvárásainak, többre nem képes. Legyen az elválásunk puha, segítek ebben, kéri.

Nem számítok rá. Meglep a levelével, de csak zaklatottságot olvasok benne és temérdek helyesírási hibát. Most láthatóan igyekeznek itt lenni, hallani a tanítót, mit műveltem a gyerekekkel, amíg ő dolgozott.

Délben elhozza Tündét az óvodából, együtt érkeznek az iskolába. Megnézünk közösen egy zeneórát. Két fotel az osztályterem végében, bármikor beülhetnek. Fél háromkor vége. Indulunk a szállásra, pakolás, osztjuk a cuccokat a kocsikba. Milánnak az utolsó pillanatban esik le a tantusz, hogy nem egy irányba indulunk. Számukra addig nem jelent semmit, hogy két autóval utazunk. Szükséges mindkettő. Haik dühöng a dupla kiadástól, attól is, hogy hazaindulok. Ő a hétvégét a barátaival tölti Budapesten, a gyerekek vele maradnak. Engem várnak a saját dolgaim otthon, beteg nagymamám.

A gyerekek útlevele nálam. Egyikünk sem lépett még autópályára, amikor hívom, találkozunk az útlevelek miatt. Én a várost ismerem jobban, Haik az autópálya-feljárókat. Ellenkező irányba indulunk ki Mezőkövesdről. Negyed órába telik, mire sikerül egyeztetni, hol várom. Átadom az útleveleket, és kérdem, ugye hazafelé már nem lesz gond, hogy nem vagyok jelen a határnál, áthozhatja a gyerekeket egyedül, hivatalos papír nélkül.

– De! – válaszolja csúnya nézéssel. – Tudod jól, hogy mindkét szülőnek ott kell lenni!

– És akkor hogyan? – kérdem, de már nyomja a pedált, tekeri a volánt, nem hallja.

Az autópályát imádom, csak fogni kell a kormányt. Ezzel a határos dologgal viszont felzaklat. Üzenetet pötyögök: „Miért nem szóltál tegnap?” „Minden rendben lesz” – jön a válasz. – „Hazamegyünk.”

Nem értem. Repülök a határ felé, hogy megtudjam az igazságot. Hogy hazafelé átléphetik-e a gyerekek a határt egyik szülővel. Ugyanaz a határőr fogad.

– Dar domnul a întrebata exact acest lucru la ieşire (A férje pontosan ugyanezt kérdezte kifelé jövet) – néz meglepetten. Arra is emlékszik, az úr azt mondta, én jövök haza a gyerekekkel.

A dolgok közben megváltoztak, mondom gyorsan. Nagyon megváltoztak.

– La revedere! – köszönök fellélegezve, intek induláskor.

Örülök, hogy megérkeztem a románjaim közé. Értem, ismerem, szeretem őket.

Vitorlás szán